

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

27 november 2008

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 21 april 2007
betreffende de internering van personen met
een geestesstoornis wat het informeren van
de raadsman van de geïnterneerde betreft**

(ingediend door de heer Raf Terwingen en de
dames Mia De Schamphelaere en
Katrien Schryvers)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

27 novembre 2008

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 21 avril 2007 relative
à l'internement des personnes atteintes
d'un trouble mental en ce qui concerne
l'information du conseil de l'interné**

(déposée par M. Raf Terwingen et
Mmes Mia De Schamphelaere et
Katrien Schryvers)

SAMENVATTING

De indieners wijzen erop dat van een geïnterneerde niet verwacht kan worden dat hij in staat is om voor zichzelf op te komen en beslissingen te nemen die in het kader van de rechtspleging vereist zijn.

Zij stellen daarom voor een aantal maatregelen in te voeren die de raadsheer van de geïnterneerde toelaten zijn cliënt beter te verdedigen.

RÉSUMÉ

Les auteurs soulignent que l'on ne peut attendre d'un interné qu'il soit à même de se défendre et de prendre les décisions qui s'imposent dans le cadre de la procédure.

Ils proposent dès lors un certain nombre de mesures qui permettent au conseil de l'interné de mieux défendre son client.

cdH	:	centre démocrate Humaniste		
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams		
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen		
FN	:	Front National		
LDD	:	Lijst Dedecker		
MR	:	Mouvement Réformateur		
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie		
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten		
PS	:	Parti Socialiste		
sp.a+VI.Pro	:	Socialistische partij anders + VlaamsProgressieven		
VB	:	Vlaams Belang		

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 52 0000/000 :	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000 :	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN :	Plenum	PLEN :	Séance plénière
COM :	Commissievergadering	COM :	Réunion de commission
MOT :	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT :	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het arrest van 6 november 2008 van het Grondwettelijk Hof vernietigde gedeeltelijk de artikelen 39, § 3, en 40 van de wet van 21 april 2007 betreffende de internering van personen met een geestesstoornis (hierna wet betreffende het interneren). Volgens deze artikelen worden de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie in afschrift meegedeeld aan de geïnterneerde en niet aan zijn raadsman.

Ook de artikelen 26, § 4, tweede lid, 34, tweede lid, 42, § 3, tweede lid, 53, § 4, vierde lid, 58, § 3, tweede lid, 70, § 2, tweede lid, 73 § 3, tweede lid, 85, § 2, tweede lid en 98, § 3, tweede lid van voormelde wet werden gedeeltelijk vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Volgens deze artikelen kan enkel de geïnterneerde op zijn verzoek een afschrift krijgen van het dossier en is het niet mogelijk dat ook zijn raadsman een afschrift krijgt van het dossier.

Deze artikelen gaan volgens het Grondwettelijk Hof voorbij aan de bijzondere aard van de vrijheidsberoving van de geesteszieken.

Van dergelijke personen die wegens een geestesstoornis van hun vrijheid beroofd zijn, kan redelijkerwijs niet verwacht worden dat ze in staat zijn om voor zichzelf op te treden en beslissingen te nemen die in het kader van de rechtspleging vereist zijn.

Het algemeen rechtsbeginsel van de verdediging houdt nochtans het recht in op bijstand van een advocaat om voor een rechtscollege te verschijnen, als uit de omstandigheden blijkt dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de betrokkene zijn zaak op nuttige wijze kan verdedigen. Dit is het geval wanneer het gaat om geïnterneerden die vaak niet voor zichzelf kunnen optreden. Daarom werd in artikel 118, § 1, van de wet betreffende de internering voorgeschreven dat de rechtscolleges slechts over de verzoeken tot internering beslissen ten aanzien van betrokkenen die bijgestaan of vertegenwoordigd worden door een raadsman. In artikel 118, § 2, van diezelfde wet werd overigens bepaald dat de strafuitvoeringsrechtbank en het Hof van Cassatie ten aanzien van de geïnterneerde, alsook betreffende de internering van een veroordeelde, slechts kunnen beslissen als deze personen bijgestaan of vertegenwoordigd worden door een raadsman.

Doordat niet voorzien wordt in de mogelijkheid om het advies van de directeur en het advies van het openbaar ministerie tevens moet meegedeeld worden aan de

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'arrêt du 6 novembre 2008 de la Cour constitutionnelle a annulé partiellement les articles 39, § 3, et 40 de la loi du 21 avril 2007 relative à l'internement des personnes atteintes d'un trouble mental (ci-après loi relative à l'internement), qui prévoient que les avis du directeur et du ministère public sont communiqués, en copie, à l'interné et non à son conseil.

Les articles 26, § 4, alinéa 2, 34, alinéa 2, 42, § 3, alinéa 2, 53, § 4, alinéa 4, 58, § 3, alinéa 2, 70, § 2, alinéa 2, 73, § 3, alinéa 2, 85, § 2, alinéa 2 et 98, § 3, alinéa 2, de la loi précitée ont également été annulés partiellement par la Cour constitutionnelle. Selon ces articles, seul l'interné peut, à sa demande, obtenir une copie du dossier et non son conseil.

Selon la Cour constitutionnelle, ces articles méconnaissent la nature particulière de la privation de liberté des personnes atteintes d'un trouble mental.

On ne peut raisonnablement pas attendre de ces personnes privées de leur liberté en raison d'un trouble mental, qu'elles soient en mesure d'ester pour elles-mêmes et de prendre les décisions nécessaires dans le cadre de la procédure.

Le principe général de droit de la défense implique toutefois le droit à l'assistance d'un avocat lors d'une comparution devant une juridiction, lorsque les circonstances montrent qu'il est très improbable que l'intéressé puisse défendre sa cause utilement. C'est le cas lorsqu'il s'agit d'internés, souvent incapables d'ester pour eux-mêmes. C'est la raison pour laquelle l'article 118, § 1er, de la loi relative à l'internement prescrit que les juridictions ne peuvent statuer sur les demandes d'internement qu'à l'égard des personnes concernées qui sont assistées ou représentées par un conseil. L'article 118, § 2, de cette même loi dispose par ailleurs que le tribunal de l'application des peines et la Cour de cassation ne peuvent statuer à l'égard d'un interné et sur l'internement d'un condamné, que si ceux-ci sont assistés ou représentés par un conseil.

Étant donné qu'ils ne prévoient pas que l'avis du directeur et l'avis du ministère public doivent également être communiqués au conseil de l'interné, les articles

raadsman van de geïnterneerde, plaatsen de artikelen 39, § 3, en 40 van de wet betreffende het interneren de advocaat van deze personen in de onmogelijkheid om zijn opdracht als raadsman te vervullen. Er kan bovendien verwacht worden dat de raadsman zijn taak om de cliënt te verdedigen niet naar behoren zal kunnen uitoefenen aangezien verondersteld kan worden dat personen die wegens een geestesstoornis van hun vrijheid beroofd zijn, niet in staat zijn de draagwijdte en het belang van de aan hen overgezonden documenten te beoordelen. Zo zou het kunnen voorvallen dat dergelijke personen de ter hen beschikking gestelde documenten niet aan hun raadsman overmaken.

Er treedt tevens een incoherentie op met artikel 39, § 4, van de wet betreffende de internering van personen met een geestesstoornis, dat voorschrijft dat als het advies van de directeur niet wordt meegedeeld binnen de termijn bepaald in artikel 38, § 2, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op schriftelijk verzoek van de raadsman van de geïnterneerde, de minister of de rechtspersoon op straffe van dwangsom kan veroordeeld worden tot het uitbrengen van advies en om aan de geïnterneerde en diens raadsman een afschrift van dit advies ter kennis te brengen. Volgens artikel 42, § 2, van de wet betreffende het interneren wordt de raadsman in kennis gesteld van de dag, het uur en de plaats van de zitting.

Om deze tegenstrijdigheid weg te werken en om alsook de raadsman de mogelijkheid te geven zijn cliënt naar behoren te verdedigen, dienen indieners dit voorstel in. Het voorstel strekt er ten eerste toe dat het advies van de directeur en van het openbaar ministerie in afschrift wordt meegedeeld aan de geïnterneerde en aan zijn raadsman. Ten tweede strekt het voorstel ertoe dat naast de geïnterneerde, ook de raadsman een afschrift van het dossier kan krijgen.

Raf TERWINGEN (CD&V)
Mia DE SCHAMPELAERE (CD&V)
Katrien SCHRYVERS (CD&V)

39, § 3, et 40 de la loi relative à l'internement placent l'avocat de ces personnes dans l'impossibilité de remplir sa mission en tant que conseil. On peut en outre s'attendre à ce que le conseil ne puisse exercer correctement sa mission de défense de son client, étant donné qu'on peut supposer que les personnes privées de leur liberté en raison d'un trouble mental ne sont pas en mesure d'apprécier la portée ni l'importance des documents qui leur sont transmis. C'est ainsi qu'il pourrait arriver que de telles personnes ne transmettent pas à leur conseil les documents mis à leur disposition.

On notera également une incohérence avec l'article 39, § 4, de la loi relative à l'internement des personnes atteintes d'un trouble mental, qui prescrit que si l'avis du directeur n'est pas communiqué dans le délai prévu à l'article 38, § 2, le président du tribunal de première instance peut, à la demande écrite du conseil de l'interné, condamner le ministre ou la personne morale, sous peine d'astreinte, à émettre son avis et à communiquer à l'interné et à son conseil une copie de cet avis. Selon l'article 42, § 2, de la loi relative à l'internement, le conseil est informé des lieu, jour et heure de l'audience.

Pour supprimer cette contradiction et permettre également au conseil de défendre son client correctement, nous déposons la présente proposition de loi dont l'objet est de faire en sorte, en premier lieu, que l'avis du directeur et l'avis du ministère public soient communiqués en copie à l'interné et à son conseil et, en deuxième lieu, qu'outre l'interné, le conseil puisse également obtenir une copie du dossier.

WETSVOORSTEL**Artikel 1.**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2.

In artikel 39 van de wet van 21 april 2007 betreffende de internering van personen met een geestesstoornis, wordt paragraaf 3 aangevuld met de woorden «en zijn raadsman».

Art. 3.

In artikel 40 van dezelfde wet worden de woorden «, zijn raadsman» ingevoegd tussen de woorden «de geïnterneerde» en de woorden «en de directeur».

Art. 4.

In artikel 26, § 4, tweede lid, artikel 34, tweede lid, 42, § 3, tweede lid, 53, § 4, vierde lid, 58, § 3, tweede lid, 70, § 2, tweede lid, 73, § 3, tweede lid, van dezelfde wet, worden de woorden «de geïnterneerde» telkens vervangen door de woorden «de geïnterneerde en zijn raadsman».

Art. 5.

In artikel 85, § 2, tweede lid van dezelfde wet, worden de woorden «en zijn raadsman», ingevoegd tussen de woorden «de veroordeelde» en het woord «kan».

Art. 6.

In artikel 98, § 3, tweede lid, van dezelfde wet, worden de woorden «en zijn raadsman», ingevoegd tussen de woorden «de geïnterneerde-veroordeelde» en het woord «kan».

13 november 2008

Raf TERWINGEN (CD&V)
Mia DE SCHAMPELAERE (CD&V)
Katrien SCHRYVERS (CD&V)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 39, § 3, de la loi du 21 avril 2007 relative à l'internement des personnes atteintes d'un trouble mental, les mots «et à l'interné» sont remplacés par les mots «, à l'interné et à son conseil».

Art. 3

Dans l'article 40 de la même loi, les mots «, à son conseil» sont insérés entre les mots «à l'interné» et les mots «et au directeur».

Art. 4

Dans les article 26, § 4, alinéa 2, 34, alinéa 2, 42, § 3, alinéa 2, 53, § 4, alinéa 4, 58, § 3, alinéa 2, 70, § 2, alinéa 2, 73, § 3, alinéa 2, de la même loi, les mots «L'interné peut, à sa demande,» sont remplacés chaque fois par les mots «L'interné et son conseil peuvent, à leur demande,».

Art. 5

Dans l'article 85, § 2, alinéa 2, de la même loi, les mots «Le condamné peut, à sa demande,» sont remplacés par les mots «Le condamné et son conseil peuvent, à leur demande,».

Art. 6

Dans l'article 98, § 3, alinéa 2, de la même loi, les mots «Le condamné interné peut, à sa demande,» sont remplacés par les mots «Le condamné interné et son conseil peuvent, à leur demande,».

13 novembre 2008